

Παναγιώτα (Νάγια) Γρηγοράκου
Βουλευτής Λακωνίας
ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 1/12/2023

ΠΡΟΣ: Την Υπουργό Πολιτισμού κα Λ. Μενδώνη

Θέμα: «Ξεχασμένο» παραμένει το ιστορικό οχυρό της Ζαραφώνας.

Το ιστορικό οχυρό της Ζαραφώνας, που παραμένει άγνωστο στο ευρύ κοινό, καθώς δεν έχουν γίνει εργασίες αναστήλωσης και αποκατάστασης, είναι κηρυγμένο ως προέχον βυζαντινό μνημείο (Β.Δ. 25.2.1922, ΦΕΚ 28/Α'/26.2.1922). Βρίσκεται στην κτηματική περιφέρεια της Ζαραφώνας, της Δ.Ε. Γερωνθρών, του Δ. Ευρώτα, της Π.Ε. Λακωνίας, στις νοτιοδυτικές υπώρειες του Πάρνωνα.

Είναι ιδρυμένο στην κορυφή απότομου ασβεστολιθικού λόφου (υψόμ. 748 μ.) που φέρει το τοπωνύμιο «Πύργος» και βρίσκεται 2 χλμ. νότια του οικισμού της Ζαραφώνας. Η θέση του είναι κομβική και στρατηγική καθώς βρίσκεται στο σημείο διασταύρωσης δύο κύριων οδών που συνέδεαν, αντίστοιχα, τη Μονεμβασία με το Νύκλι-Μουχλί και τον Μυστρά με το Λεωνίδιο.

Στις ανατολικές υπώρειες του λόφου διέρχεται αρχαία αμαξήλατη οδός και καλντερίμι της τουρκοκρατίας, στοιχεία που τεκμηριώνουν τη διαχρονική αξία της διάβασης στη σύνδεση του οροπεδίου του Γερακίου με την Κυνουρία, την Τσακωνιά, κατεχοχήν ζωτική ενδοχώρα της Μονεμβασίας, που εξασφάλιζε από βορρά τα νώτα της μεσαιωνικής πόλης.

Στους υστεροβυζαντινούς χρόνους το οχυρό έλεγχε τις ορεινές διαβάσεις στον νότιο Πάρνωνα, μαζί με το κάστρο του Γερακίου και τους πύργους στην Πέρπενη και παράλληλα εξυπηρετούσε την προστασία του οικισμού της Ζαραφώνας, η παρουσία του οποίου μαρτυρείται σε γραπτές πηγές (Σεραφών) από το 1301.

Πρέπει να σημειωθεί ότι στη θέση του οχυρού έχουν διαπιστωθεί ίχνη ανθρώπινης παρουσίας από τους αρχαίους χρόνους. Στη νοτιοδυτική πλευρά της κορυφής του λόφου σώζονται κατάλοιπα κτισμάτων και κεραμική που δείχνουν την ύπαρξη οικιστικής εγκατάστασης των κλασικών - ελληνιστικών χρόνων. Ακόμη, στα βαθμιδωτά άνδηρα της ανατολικής κλιτύος του λόφου, όπου βρίσκεται πηγή νερού και φρέαρ, σωροί λίθων, αποτμήματα κεράμων δείχνουν την ύπαρξη μικρής οικιστικής εγκατάστασης των βυζαντινών χρόνων.

Σήμερα το οχυρό είναι προσβάσιμο μέσω στενού αγροτικού - δασικού δρόμου που ξεκινά από τον οικισμό και καταλήγει σε πλάτωμα της νότιας πλαγιάς του λόφου και σε απόσταση 260 μ. νότια του οχυρού.

Για το «ξεχασμένο» κάστρο της Ζαραφώνας ενδιαφέρθηκε ο Εκπολιτιστικός Εξωραϊστικός Σύλλογος Καλλιθέας (Ζαραφώνας) ο οποίος με τη χρηματοδότηση της ΑΜΚΕ Πολιτιστικού και Κοινωνικού Έργου «ΑΙΓΕΑΣ» εκπόνησε αρχιτεκτονική και στατική μελέτη αποκατάστασης και ανάδειξης του ιστορικού οχυρού. Η εν λόγω μελέτη διαβιβάστηκε με θετική εισήγηση από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού (Γ.Δ.Α.Π.Κ. - Δ.Β.Μ.Α.) στις 07/04/2023 (αρ. πρ. 351301), προκειμένου να ξεκινήσουν οι εργασίες αποκατάστασης. Δυστυχώς όμως μέχρι σήμερα δεν υπάρχει καμία εξέλιξη σχετικά με την έναρξη των εργασιών.

Δεδομένου ότι το οχυρό της Ζαραφώνας αποτελεί βυζαντινό μνημείο αναμφίβολης ιστορικής αξίας.

Δεδομένου ότι υπάρχει ήδη μια ολοκληρωμένη αρχιτεκτονική και στατική μελέτη η οποία έχει προσφερθεί ως δωρεά στο Υπουργείο Πολιτισμού από τον Εκπολιτιστικό Εξωραϊστικό Σύλλογο Καλλιθέας (Ζαραφώνας).

Δεδομένου ότι οι εργασίες αναστήλωσης και αποκατάστασης του οχυρού είναι αναγκαίες όχι μόνο για τη συντήρησή του, αλλά και για το άνοιγμά του στο ευρύ κοινό.

Ερωτάται η κα Υπουργός:

1. Σε ποιες ενέργειες σκοπεύετε να προχωρήσετε ώστε να ξεκινήσουν άμεσα οι εργασίες αποκατάστασης και συντήρησης του ιστορικού οχυρού της Ζαραφώνας;
2. Για ποιους λόγους μέχρι σήμερα δεν έχει αξιοποιηθεί η αρχιτεκτονική και στατική μελέτη του Εκπολιτιστικού Εξωραϊστικού Συλλόγου Καλλιθέας (Ζαραφώνας), η οποία έχει διαβιβαστεί με θετική εισήγηση από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΠΟ;

**Η ερωτώσα Βουλευτής
Παναγιώτα (Νάγια) Γρηγοράκου**